

HODNOTÍCÍ INFORMACE O ČINNOSTI NADACÍ – PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU Z NADAČNÍHO INVESTIČNÍHO FONDU V ROCE 2003

1 Úvod

Hodnotící informace o činnosti nadací – příjemců příspěvku z Nadačního investičního fondu v roce 2003 (dále jen „Hodnotící informace“) je vládě předkládána na základě usnesení vlády ze dne 8. října 2003 č. 998. Podle tohoto usnesení je předseda Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (dále jen „Rada“) povinen předkládat takovou zprávu vládě každoročně vždy do konce příslušného kalendářního roku za rok předchozí.

2 Nadační investiční fond

V rámci druhé vlny kupónové privatizace bylo vyčleněno 1 % akcií s cílem užít těchto prostředků na posílení nadačního sektoru a zajištění jeho určité finanční nezávislosti tak, aby se mohl podílet na plnění úkolu podporovat rozvoj občanské společnosti v České republice. Tím byly vytvořeny podmínky pro vznik Nadačního investičního fondu (dále jen „NIF“). Vytvořením mechanismu rozdělení prostředků NIF byla pověřena Rada. Na základě jejího doporučení schválila vláda a následně Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky usnesení o rozdělení prostředků NIF ve dvou etapách. Uzavřením smluv, převedením prostředků a následným prováděním kontroly nakládání s těmito prostředky a plnění smluvních povinností byl pověřen Fond národního majetku České republiky (dále jen „FNM ČR“). Příslušné prostředky byly nadace povinny uložit do svého nadačního jmění a každoročně rozdělovat pouze výnosy z tohoto jmění. Výnos za příslušný rok jsou nadace povinny rozdělit vždy do konce roku následujícího.

V I. etapě byla uzavřena smlouva s 38 nadacemi, rozdělená finanční částka představovala **483.796.000 Kč**. Dále byla samostatným usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky poskytnuta Nadačnímu fondu obětem holocaustu jednorázová finanční částka ve výši **300 mil. Kč**. Ve II. etapě byla uzavřena smlouva s 64 nadacemi, z nichž 29 získalo příspěvek i v I. etapě. Mezi tyto nadace bylo v roce 2002 rozděleno **849.323.000 Kč**. Z tohoto souboru dosud vypadly tři nadace: jedna je v současné době v likvidaci a dvě nadace příspěvek z NIF vrátily.

3 Rozdělování NIF v roce 2003 a v roce 2004

V uplynulém roce probíhalo další rozdělování finančních prostředků kategorie NIF, neboť FNM ČR stále vlastní dosud neprodané akcie, patřící do portfolia NIF. Počátkem roku 2003 došlo ke změně mechanismu rozdělování zbývajících prostředků z NIF. Podle usnesení vlády ze dne 8. ledna 2003 č. 18 má nyní FNM ČR povinnost převést zbývajících finančních prostředky příslušným nadacím do tří měsíců od okamžiku, kdy částka na účtu NIF dosáhne hodnoty 200 mil. Kč. Nebude-li této částky dosaženo do dvou let od posledního převodu, převede FNM ČR částku, která bude na účtu k dispozici. Částky pod 20 mil. Kč na účtu NIF se nepřevádí. Na základě tohoto usnesení rozdělil FNM ČR na počátku roku 2003 mezi příslušné nadace částku **284.996.000 Kč**.

V průběhu roku 2003 a 2004 došlo k další události, která měla vliv na výši finančních prostředků na účtu NIF. Akciová společnost ČEZ odkoupila od FNM ČR akcie regionálních elektroenergetických společností. Část těchto akcií patřila do portfolia NIF. ČEZ, a.s. se však s FNM ČR dohodl, že splátky za koupi těchto akcií splatí předčasně. Z tohoto důvodu opět částka na účtu NIF překročila hranici 200 mil. Kč. FNM ČR proto na přelomu let 2003 / 2004 rozdělil mezi příslušné nadace částku **215.004.000 Kč**.

Konečně v současné době, tj. ve třetím čtvrtletí 2004, probíhá rozdělování částky **500 mil. Kč**. FNM ČR je povinen tuto částku rozdělit do konce listopadu 2004.

Jak již bylo výše uvedeno, nadace jsou povinny rozdělovat každoroční výnos z příspěvku z NIF. Avšak vzhledem k tomu, že existují rozličné finanční instrumenty, do kterých lze příspěvek z NIF investovat, se otázka definice výnosu stala velice aktuální. Z těchto důvodů probíhala pod vedením Výboru Rady pro NIF (dále jen „Výbor“) v roce 2003 – 2004 na toto téma četná jednání a diskuse se zástupci FNM ČR a nadací. Výsledkem je, že nadace budou povinny každoročně rozdělovat úrok z příspěvku z NIF, který je stanoven ve výši 0,5 úrokové sazby PRIBID pro 1 rok. Tato sazba se stanoví jako aritmetický průměr dvou hodnot PRIBID pro 1 rok vyhlášených Českou národní bankou a platných pro první a poslední kalendářní den v příslušném roce. Změna definice výnosu je obsahem navrhovaného Dodatku č. 2., resp. 6, ke smlouvám mezi nadacemi a FNM ČR.

4 Podklady pro Hodnotící informaci a metodika

Podklady pro letošní Hodnotící informaci tvoří materiály s názvy „Průběžná informace určená Výboru pro NIF o hospodaření nadací s příspěvkem z NIF v roce 2003“, zpracovaná oddělením kontroly a monitoringu FNM ČR, a „Analýza výročních zpráv příjemců příspěvku z Nadačního investičního fondu – údaje za rok 2003“, zpracovaná na objednávku pro sekretariát Rady Fórum dárců, o.s. Zdroje dat pro tyto podklady jsou poněkud odlišné, takže údaje z nich jsou prezentovány odděleně.

5 Analýza výročních zpráv nadací – příjemců příspěvku z NIF za rok 2003

5.1 Podklady pro analýzu a metodika (Informace ke sledovanému souboru nadací – příjemců příspěvku z NIF v I. a II. etapě)

V obou etapách získalo příspěvek z NIF celkem 73 nadací. Analyzováno je 69 výročních zpráv nadací – příjemců příspěvku z NIF (dále jen „příjemci NIF“). Nepodařilo se získat výroční zprávu od Nadace ICN a její údaje nebyly pro analýzu k dispozici. Tři nadace¹ již nejsou součástí souboru příjemců NIF, a to z důvodu likvidace či vrácení příspěvku z NIF.

Byla provedena analýza kapacity příjemců NIF I. a NIF II. na základě údajů, které příjemci NIF uvedli ve svých výročních zprávách za rok 2003 tj. za sledované období od 1. ledna 2003 do 31. prosince 2003. Údaje shrnují celkovou kapacitu příjemců NIF bez ohledu na fakt, zda příspěvek obdrželi v I. či II. etapě. Pro srovnání jsou do tabulek a grafů uvedeny i údaje z loňské analýzy (rok 2002).

Hlavním výchozím ukazatelem pro sledování jednotlivých kategorií bylo sídlo nadace podle jednotlivých krajů. Analýza tak odráží regionální odlišnosti mezi příjemci NIF. 69 analyzovaných příjemců NIF je z následujících krajů:

¹ Nadace Bohemia je v likvidaci, Nadace Křižovatka a Nadace Patriae příspěvek vrátily.

- 34 Praha
- 10 Jihomoravský
- 3 Jihočeský
- 4 Královehradecký
- 4 Liberecký
- 4 Plzeňský
- 3 Ústecký
- 2 Moravskoslezský
- 2 Zlínský
- 2 Olomoucký
- 1 Pardubický

V rámci analýzy výročních zpráv příjemců NIF byly sledovány následující kategorie:

5.2 Kategorie A: Nadační jmění souboru 69 příjemců NIF

Příjemci NIF byli povinni zapsat příspěvek z NIF do svého nadačního jmění u příslušného rejstříkového soudu. Některé nadace však narazily na velice zdoluhavé procedury rejstříkových soudů.

Dvouleté sledování růstu a změn složení nadačního jmění nadací poskytuje představu o dlouhodobější finanční stabilitě nadací.

Tabulka č. 1 - Přehled přijatých prostředků z NIF podle sídel příjemců NIF

Kraje podle sídel příjemců NIF	NIF I	NIF II, 1. část	NIF II, 2. část	Celkem NIF I+II
Pardubický	4.822.000 Kč	0 Kč	0 Kč	4.822.000 Kč
Zlínský	0 Kč	20.071.000 Kč	11.816.000 Kč	31.887.000 Kč
Olomoucký	6.701.000 Kč	19.307.000 Kč	9.982.000 Kč	35.990.000 Kč
Moravskoslezský	13.825.000 Kč	22.362.000 Kč	10.210.000 Kč	46.397.000 Kč
Jihočeský	5.565.000 Kč	28.798.000 Kč	12.817.000 Kč	47.180.000 Kč
Královehradecký	0 Kč	47.342.000 Kč	25.220.000 Kč	72.562.000 Kč
Ústecký	11.866.000 Kč	38.615.000 Kč	22.734.000 Kč	73.215.000 Kč
Plzeňský	38.458.000 Kč	42.652.000 Kč	19.546.000 Kč	100.656.000 Kč
Liberecký	41.352.000 Kč	57.923.000 Kč	27.970.000 Kč	127.245.000 Kč
Jihomoravský	87.454.000 Kč	112.792.000 Kč	58.677.000 Kč	258.923.000 Kč
Praha	254.839.000 Kč	459.461.000 Kč	238.891.000 Kč	953.191.000 Kč
Celkem	464.882.000 Kč	849.323.000 Kč	437.863.000 Kč	1.752.068.000 Kč

Sledované ukazatele:

A1 – Celková výše zaregistrovaného nadačního jmění

Celková výše nadačního jmění zaregistrovaného v nadačním rejstříku k 31. prosinci 2003 u nadací ze sledovaného souboru (příjemců NIF) činila **2.375.823.394 Kč**.

Českým nadacím se daří získávat převážně prostředky na nadační příspěvky (tj. na podporu grantů a programů), prostředky do nadačního jmění získávají nadace pouze zřídka.

V perspektivě celého nadačního sektoru je příspěvek z NIF velice významným posílením nadačního jmění nadací, a tím jejich dlouhodobé finanční stability.

Tabulka č. 2 – Celková výše zaregistrovaného nadačního jmění

Kraje podle sídel příjemců NIF	Celková výše zaregistrovaného nadačního jmění k 31. 12. 2002	Celková výše zaregistrovaného nadačního jmění k 31. 12. 2003
Jihomoravský	211.830.010 Kč	249.857.256 Kč
Jihočeský	38.167.350 Kč	58.150.600 Kč
Královehradecký	33.683.309 Kč	68.307.172 Kč
Liberecký	110.855.000 Kč	131.134.161 Kč
Moravskoslezský	35.166.500 Kč	44.500.100 Kč
Olomoucký	19.108.293 Kč	37.740.790 Kč
Pardubický	5.430.050 Kč	7.119.172 Kč
Plzeňský	69.657.558 Kč	90.854.928 Kč
Praha	979.968.902 Kč	1.550.028.688 Kč
Ústecký	60.866.716 Kč	83.257.410 Kč
Zlínský	48.138.118 Kč	54.873.118 Kč
Celkem	1.624.335.298 Kč	2.375.823.395 Kč

5.3 Kategorie B: Nadační příspěvky (granty) udělené 69 příjemci NIF

V souboru 69 příjemců tvoří převážnou většinu nadace zřízené za více účely, působící v několika programových oblastech a poskytující nadační příspěvky do všech regionů České republiky.

Sledované ukazatele:

B1 – Celková výše rozdělených nadačních příspěvků (grantů)

V roce 2003 rozdělily nadace **498.309.337 Kč**, což je zhruba o 90 mil. Kč méně než v roce 2002. V procentuálním vyjádření to znamená, že nadace rozdělily v roce 2003 o 15 % méně příspěvků. Tento rozdíl byl způsoben snížením prostředků, které plynuly z předstrukturálních fondů EU (převážně z programu Phare) do neziskového sektoru prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

Obecně platilo pravidlo, že nadace sídlící v Praze a Brně poskytly více nadačních příspěvků do celé republiky či do více regionů. Nadace v ostatních regionech působí převážně ve svém či sousedském regionu.

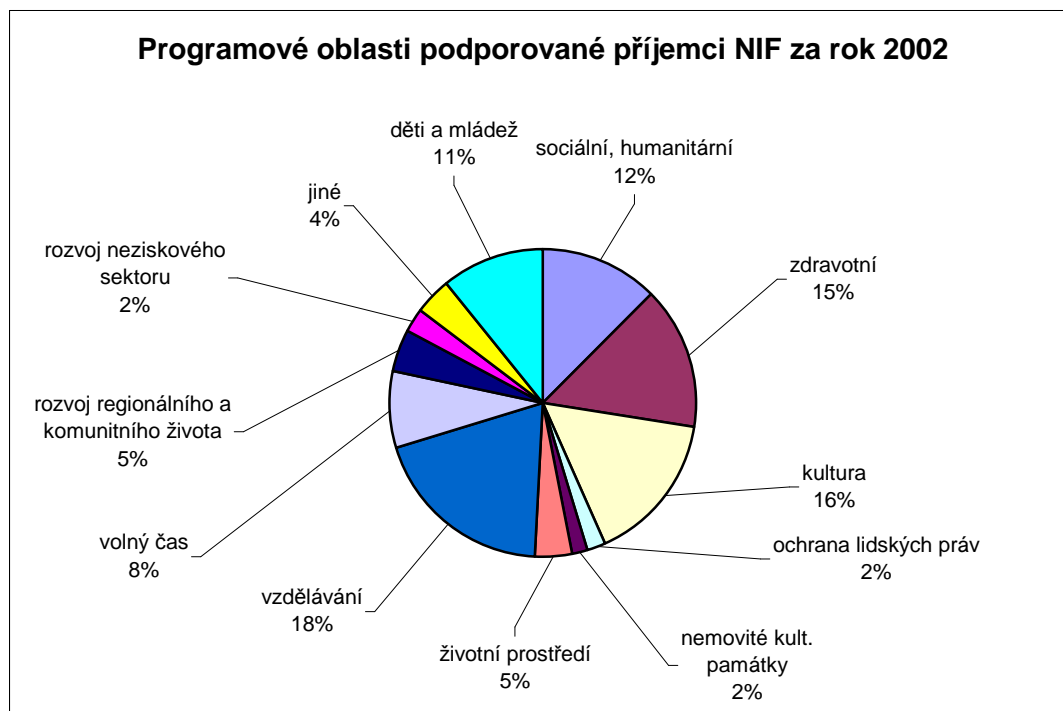
Významně nejvyšší objem příspěvků rozdělily pražské nadace, které působí celostátně. Nadace se sídlem v Praze rozdělily v roce 2003 **424.042.632 Kč** (oproti roku 2002, kdy šlo o **515.243.054 Kč**).

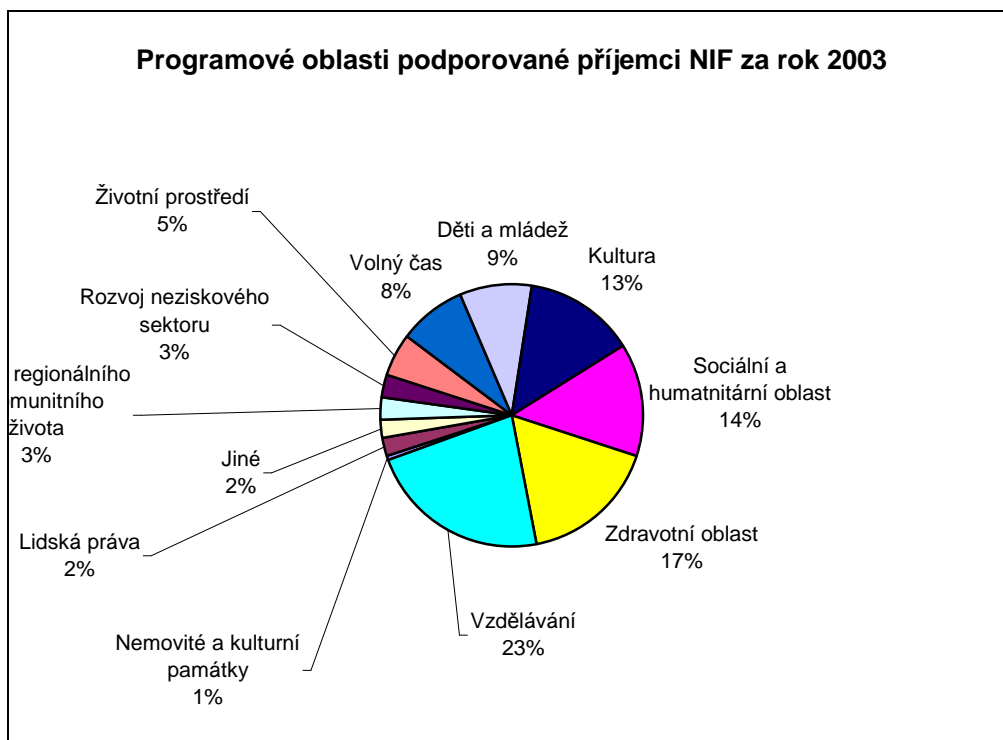
Tabulka č. 3 – Celková výše rozdělených nadačních příspěvků

Kraje podle sídel příjemců NIF	B1 - Celková výše rozdělených nadačních příspěvků za rok 2002	B1 - Celková výše rozdělených nadačních příspěvků za rok 2003
Jihomoravský	26.496.495 Kč	31.878.179 Kč
Jihočeský	751.772Kč	1.539.723 Kč
Královehradecký	4.889.442 Kč	5.180.680 Kč
Liberecký	14.661.148 Kč	11.826.362 Kč
Moravskoslezský	2.842.456 Kč	869.741 Kč
Olomoucký	519.089 Kč	1.206.912 Kč
Pardubický	3.681.895 Kč	5.223.420 Kč
Plzeňský	16.029.176 Kč	9.720.598 Kč
Praha	515.243.054 Kč	424.042.632 Kč
Ústecký	4.130.278 Kč	5.773.292 Kč
Zlínský	818.040 Kč	1.047.800 Kč
Celkem	587.310.386 Kč	498.309.337 Kč

Příjemci NIF rozdělili všechny nadační příspěvky v roce 2002 do několika programových oblastí (viz Obrázek č. 1).

V roce 2003 (stejně jako v roce 2002) bylo nejvíce nadačních příspěvků poskytnuto v oblasti vzdělávání, sociální a humanitární, zdravotní a kulturní. Nejméně byly zastoupeny oblasti ochrany lidských práv, rozvoje neziskového sektoru a ochrany nemovitých kulturních památek. Tyto údaje odrážejí nadační příspěvky rozdělené ze všech nadačních zdrojů v daném kalendářním roce, tzn. nejenom ze zdrojů NIF.

Obrázek č. 1 – Programové oblasti podporované příjemci NIF celkem

B2 – Počet rozdělených nadačních příspěvků (grantů)

V roce 2003 rozdělili příjemci NIF ze souboru celkem **6323** nadačních příspěvků třetím subjektům ze všech dostupných finančních zdrojů. Ve srovnání s rokem 2002, kdy bylo rozděleno **7154** nadačních příspěvků, to bylo v minulém roce o **831** grantů méně.

V roce 2003 bylo celkem podpořeno **5914** příjemců (v roce 2002 šlo o **6533** různých subjektů). Rozdíl mezi oběma údaji tvoří případy, kdy jeden subjekt obdržel v kalendářním roce více než jeden nadační příspěvek od stejné nadace. Nejvíce nadačních příspěvků udělily nadace se sídlem v Praze.

Tabulka č. 4 – Počet rozdělených nadačních příspěvků

Kraje podle sídel příjemců NIF	B2 -Počet nadačních příspěvků za rok 2002	B2 -Počet nadačních příspěvků za rok 2003
Jihomoravský	359	396
Jihočeský	35	60
Královehradecký	96	263
Liberecký	311	363
Moravskoslezský	47	40
Olomoucký	30	28
Pardubický	7	5
Plzeňský	318	358
Praha	5791	4658
Ústecký	101	73
Zlínský	65	79
Celkem	7154	6323

B3 – Nejmenší a největší udělený nadační příspěvek (grant)

Příjemci NIF udělovali nadační příspěvky (ze všech finančních zdrojů) v celé možné finanční šíři. Největší nadační příspěvky byly uděleny celorepublikově působícími nadacemi, které jsou příslušné k pražskému rejstříkovému soudu a převážně působí jako regrantové nadace pro zahraniční nadační zdroje pro český neziskový sektor.

Tabulka č. 5 – Nejmenší a největší udělený nadační příspěvek

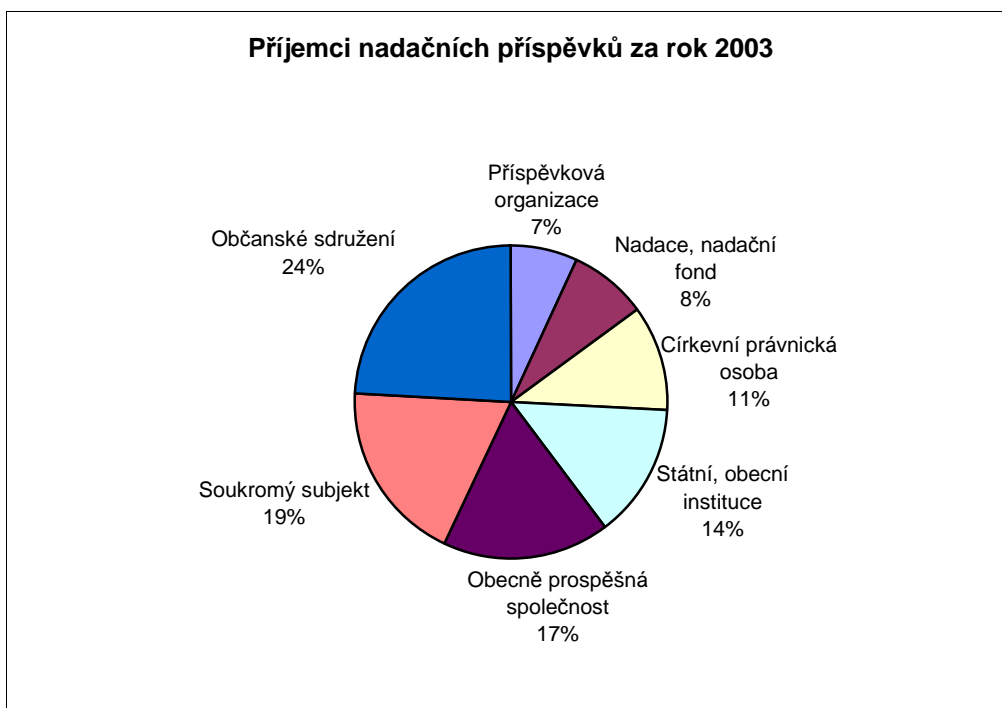
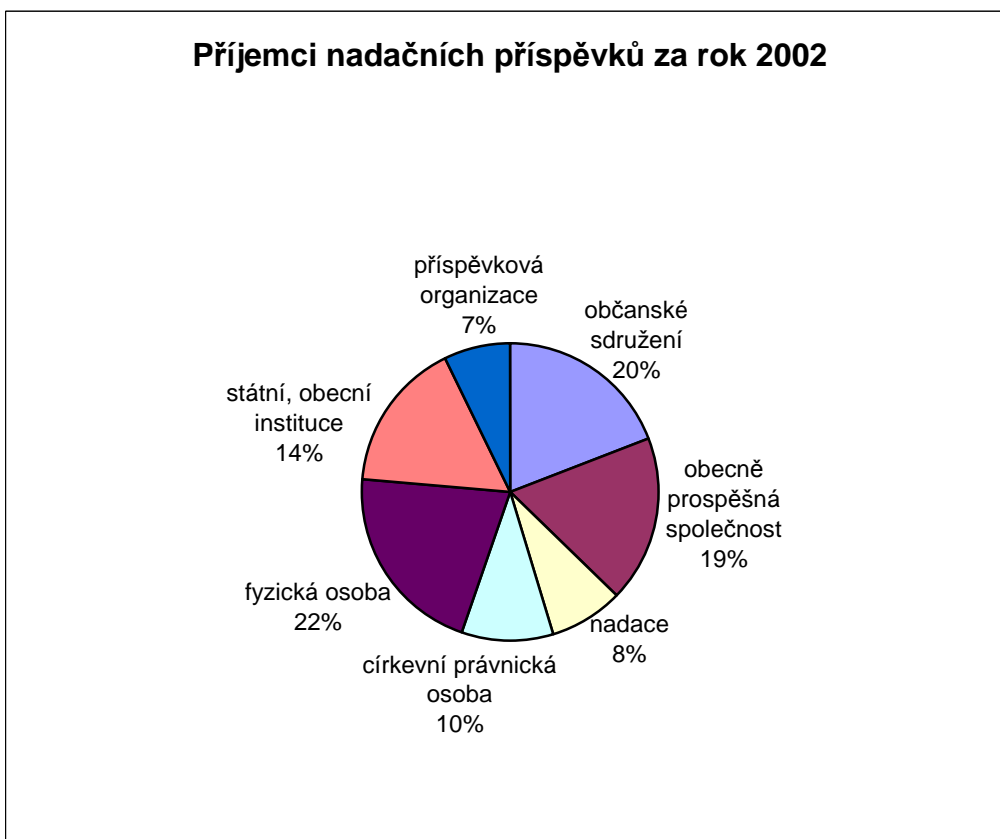
Kraje podle sídel příjemců NIF	Rok 2002		Rok 2003	
	B3 – Nejmenší udělený nadační příspěvek	B3 – Největší udělený nadační příspěvek	B3 – Nejmenší udělený nadační příspěvek	B3 – Největší udělený nadační příspěvek
Jihomoravský	510 Kč	2.500.000 Kč	246 Kč	8.091.000 Kč
Jihočeský	1.000 Kč	150.000 Kč	1.500 Kč	300.000 Kč
Královehradecký	1.000 Kč	2.782.970 Kč	1.000 Kč	1.226.500 Kč
Liberecký	308 Kč	3.990.000 Kč	2.000 Kč	742.645 Kč
Moravskoslezský	15.000 Kč	209.933 Kč	8.092 Kč	325.000 Kč
Olomoucký	1.000 Kč	100.000 Kč	400 Kč	408.450 Kč
Pardubický	10.000 Kč	3.990.000 Kč	9.000 Kč	52.556 Kč
Plzeňský	1.000 Kč	2.000.000 Kč	500 Kč	520.000 Kč
Praha	100 Kč	6.000.000 Kč	400 Kč	19.080.000 Kč
Ústecký	2.000 Kč	408.000 Kč	2.000 Kč	230.000 Kč
Zlínský	5.000 Kč	150.000 Kč	3.000 Kč	75.000 Kč

B4 – Struktura příjemců nadačních příspěvků

Obrázek č. 2 ukazuje, v jakém poměru jsou zastoupeny jednotlivé typy příjemců nadačních příspěvků (obdarování).

Rozdělování prostředků z výnosů z NIF je omezeno na užší možnou skupinu příjemců nadačního příspěvku. Ve sledování za rok 2003 jsme zavedli novou kategorii soukromý subjekt, která zahrnuje dvě skupiny – fyzické osoby a podnikatelské subjekty (společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti). Dvě nadace z příjemců NIF uvádějí, že poskytly nadační příspěvek s.r.o., a to Nadace sportující mládeže a Nadace Český fond umění.

Obrázek č. 2 – Struktura příjemců nadačních příspěvků

5.4 Kategorie C: Náklady na správu nadace – režie nadací

Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech v § 22 stanovuje nadacím povinnost určit si ve statutu pravidlo pro procentuální omezení nákladů, které nadace každoročně užívá na svou režii, a to buď v poměru k ročním výnosům z nadačního jmění, v poměru k hodnotě ročně poskytnutých nadačních příspěvků nebo v poměru k hodnotě nadačního jmění. Pro nakládání s výnosy z příspěvku z NIF obecně platí pravidlo, že pro vlastní náklady související se správou mohou nadace užít pouze 20 % z celkových výnosů a 80 % výnosů musí být rozděleno formou nadačních příspěvků. Režijní náklady jsou tedy pro příspěvek z NIF procentuálně vymezeny v poměru k rozděleným nadačním příspěvkům.

Obecně platí, že nadace, které pouze rozdělují finanční prostředky formou nadačních příspěvků, mají nižší režijní náklady, než ty, které mají vlastní programy, slouží jako expertní základna, pracují ve více regionech apod.

Průměrná výše nákladů na správu nadace se v roce 2003 pohybovala kolem 25 % z celkových nákladů nadace (včetně poskytnutých příspěvků).

Tabulka č. 6 – Náklady na správu nadace

Kraje podle sídel příjemců NIF	C0 – celkové náklady nadace za rok 2003	C1 – náklady na správu nadace za rok 2003	%
Jihomoravský	48.391.171	10.811.367	22 %
Jihočeský	4.328.827	1.428.581	33 %
Královehradecký	6.844.095	1.213.498	17 %
Liberecký	14.743.771	2.076.082	14 %
Moravskoslezský	3.851.431	983.481	26 %
Olomoucký	1.811.871	267.677	14 %
Pardubický	5.547.905	305.004	5 %
Plzeňský	15.717.504	5.483.617	35 %
Praha	528.595.855	133.891.087	25 %
Ústecký	10.302.744	2.139.309	21 %
Zlínský	6.572.524	4.281.124	65 %
Celkem	646.707.698	162.880.826	Průměr: 25%

5.5 Kategorie D: Finanční zdroje pro nadace

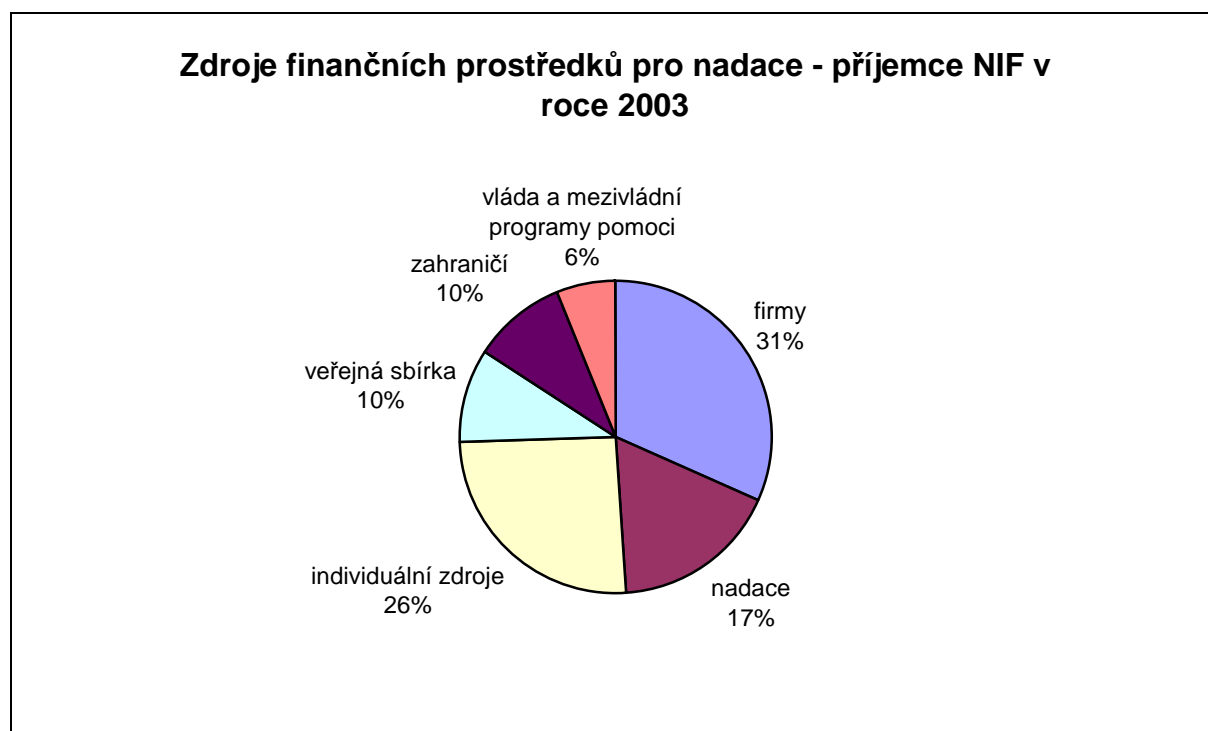
Nadace mohou pro svou činnost získávat finanční zdroje z několika hlavních zdrojů. Vedle výnosů z nadačního jmění a ostatního majetku jsou to dary (od firem, jednotlivců, zahraničních nadací apod.) a příjmy z vlastní činnosti (veřejné sbírky, benefiční akce apod.).

Nejvyšší podíl v příjmech u příjemců NIF tvoří nadační dary od zahraničních nadací a organizací obdobného typu a příjmy od firemních dárců. V roce 2003 tvořily celkové výnosy nadací **801.316.316 Kč** (oproti **412.690.069 Kč** v roce 2002). Navýšení bylo ovlivněno v roce 2003 částkou příspěvků z NIF, které nadace v tomto roce obdržely a které se započítávají do celkových výnosů. Z výročních zpráv vyplynulo, že se jedná o částku **437.863.000 Kč**.

Tabulka č. 7 – Výše finančních zdrojů pro nadace v souboru

Kraje podle sídel příjemců NIF	D0 – výnosy z NIF za rok 2003	D1 - výše finančních zdrojů pro nadace (výnosy) – celkem 2003
Jihomoravský	5.285.816 Kč	47.589.716 Kč
Jihočeský	767.206 Kč	9.194.883 Kč
Královehradecký	112.085 Kč	5.566.099 Kč
Liberecký	1.739.565 Kč	53.076.159 Kč
Moravskoslezský	933.198 Kč	3.884.309 Kč
Olomoucký	1.207.970 Kč	6.341.096 Kč
Pardubický	112.085 Kč	5.566.099 Kč
Plzeňský	1.772.231 Kč	18.103.082 Kč
Praha	20.515.357 Kč	636.382.467 Kč
Ústecký	1.180.455 Kč	8.450.312 Kč
Zlínský	445.614 Kč	6.736.300 Kč
Celkem	35.592.211 Kč	801.316.316 Kč

Obrázek č. 3 – Zdroje finančních prostředků pro nadace

6. Zjištění z kontrol nadací provedených FNM ČR

Pro příjemce NIF (70 nadací a jeden nadační fond) platí závazný postup hospodaření s příspěvky z NIF a jejich výnosy, zakotvený v uzavřených smlouvách mezi FNM ČR a nadacemi. Oddělení kontroly a monitoringu FNM ČR provádí kontroly plnění smluvních závazků a zároveň poskytuje nadacím metodickou pomoc, vztahující se k nakládání s příspěvky z NIF a jejich výnosy. Z výsledku prováděných osobních kontrol v sídlech nadací a dalších konzultací s nadacemi na FNM ČR lze uvést následující:

- U nadací nebylo shledáno závažné porušení smluvních závazků, které by vyžadovalo uplatnění smluvních sankcí.
- S nadacemi byl konzultován připravovaný systém změny současného poskytování grantů z výnosů NIF principem založeným na PRIBIDu. Odezva na tuto připravovanou změnu je pozitivní.
- V roce 2003 překročil Nadační fond obětí holocaustu částku určenou na správu prostředků z NIF. Důvodem překročení byl mimořádně vysoký objem prostředků spojených s realizací programů na odškodnění obětí holocaustu, tj. zveřejnění programů v zahraničí, manipulační poplatky za finanční převody a vzniklé kursové ztráty. Proto Nadační fond obětí holocaustu inicioval vytvoření Dodatku č. 2. ke Smlouvě o převodu prostředků NIF uzavřené s FNM ČR, který byl schválen vládou České republiky a dne 19. května 2004 podepsán s FNM ČR.

Hodnocení výročních zpráv za rok 2003

V roce 2004 se výrazně zlepšila disciplinovanost nadací v předkládání výročních zpráv ve smlouvou stanoveném termínu. V tomto termínu (tedy do konce července 2004) došlo FNM ČR 58 výročních zpráv, ostatní s výjimkou 2 nadací byly předloženy do konce srpna. Značné problémy však při vyhodnocování informací, podléhajících kontrole dle podmínek uzavřených smluv, představuje vypovídací schopnost zpráv. Nadace především preferují prezentaci svého zaměření a vyjadřují díky významným osobnostem a sponzorům za podporu a finanční příspěvky. U části nadací přetrvávají nedostatky, spočívající v kumulaci údajů o hospodaření s příspěvkem z NIF a vlastními prostředky tak, že se stávají nepřehlednými. Potvrdilo se, že mnohé nadace nejsou schopny uvádět správné údaje a následně je nutno operativně (telefonicky či elektronickou poštou) chyby odstraňovat.

Výsledky hospodaření nadací a Nadačního fondu obětí holocaustu s příspěvky z NIF jsou následující: V roce 2003 byly dosaženy výnosy **48.107.674 Kč**. Ve veřejných výběrových řízeních byly poskytnuty granty na **1275** projektů, ve výši **54.108.001 Kč**. Až na výjimky nelze z výročních zpráv jednoznačně oddělit výši prostředků, které byly (v souladu se smlouvami z II. etapy) stanoveným procentem² rozděleny přímo, od grantů, na něž byly použity pouze výnosy z příspěvků. Ke zjištění těchto údajů je proto nezbytné provést individuální kontrolu hospodaření jednotlivých nadací. Informace uvedené v příloze a vycházející z výročních zpráv nadací nemají srovnatelnou vypovídací schopnost. Při hodnocení úrovně a rozsahu rozdělování je nutné brát v úvahu veškeré skutečnosti vyplývající ze statutů nadací.

Na správu nadací byla použita celková částka **8.919.790 Kč**. Individuální kontrolou nebylo zjištěno, že by některá z nadací překročila povolený limit 20 % z výnosů na správu. Naopak pozitivní je zjištění, že 16 nadací nevyužilo možnost čerpat část výnosů na správu a celou částku rozdělovalo ve veřejném výběrovém řízení.

V oblasti vykazování výnosů se opět naplno projevila nejednotnost v definování a výkladu pojmu „výnos za příslušný rok“. Výnosy vykazované nadacemi jako dosažené v roce 2003 nejsou kompatibilní s částkami uváděnými jako rozdělení výnosů na granty. Do výroční zprávy se promítají (aniž by docházelo k porušení smlouvy) mnohé kombinace rozdělování výnosů (buď celkových nebo jen částí) za rok 2002 a 2003 v grantovém řízení, a to ne vždy

² Podle smluv z II. etapy rozdělování NIF měly nadace možnost, pokud to uvedly v přihlášce do výběrového řízení v II. etapě, použít jisté procento z příspěvku z NIF na přímé grantování, tj. nemusely tuto část příspěvku z NIF uložit do svého nadačního jmění.

souhlasí s využitím prostředků na správu nadace, získaných z výnosů za totéž období. Značný počet nadací uvádí ve výročních zprávách jako výnos za rok 2003 pouze údaj o výnosech za rok 2002, přijatý v prvním čtvrtletí 2003. V případech, kdy nebyly uvedeny žádné výnosy za rok 2003, případně chyběly další údaje, či byly zjištěny početní chyby, musel FNM ČR příslušné nadace kontaktovat a potřebné údaje upřesňovat. Opět platí zásada uvedená výše, že ke zjištění všech souvislostí a vyvození závěrů o naplňování smluvních vztahů mezi nadacemi a FNM ČR je nezbytné provést individuální kontrolu u jednotlivých nadací. Bez této nelze učinit objektivní závěr o nakládání s prostředky NIF.

Průměrné zhodnocení příspěvků, poskytnutých do konce roku 2003, je **2,32 %**. Údaj však zkresluje částka **168.612.000 Kč**, poskytnutá 50 nadacím na základě Dodatku č. 4 v průběhu prosince 2003. Bez započítání příspěvku, převedeného v prosinci 2003, by se procento mírně zvýšilo na **2,37 %**. Nejvyšší procento zhodnocení, přes **6 %**, dosáhly 2 nadace, naopak nízké zhodnocení, pod **1 %** bylo zjištěno u 6 nadací.

V otázce hodnocení úrovně výnosnosti prostředků NIF, dosažené jednotlivými nadacemi, vychází FNM ČR ze skutečnosti, že za investování příspěvků z NIF jsou plně odpovědní pouze nadace a je jen v jejich kompetenci zvážit úroveň existujících investičních rizik v souvislosti s možnými dosažitelnými „zisky“. V tom spočívá jejich smluvní odpovědnost za hospodaření s prostředky NIF.

K dalším zjištěním uvádíme, že častým nedostatkem výročních zpráv jsou chybějící grantová pravidla. Nadace tuto skutečnost zdůvodňují tím, že jsou uvedena na jejich webových stránkách. S ohledem na rozvoj moderních komunikačních metod doporučujeme zvážit v příštích doplňcích smluv mezi nadacemi a FNM ČR vypustit toto ustanovení o povinnosti zveřejňovat ve výročních zprávách grantová pravidla nadací, pokud jsou součástí trvalých informací o nadaci na jejích webových stránkách.

Při provádění kontrolní činnosti FNM ČR zjišťuje, že v nezanedbatelné řadě případů předkládané auditorské zprávy nejsou dostatečnou zárukou provedené kontroly hospodaření s prostředky NIF dle smlouvy uzavřené s FNM ČR. Přesto, že FNM ČR akceptuje společnou zprávu pro NIF a ostatní činnost nadace, v mnoha případech pasáž, týkající se NIF, zcela chybí, někde je pouze obecná zmínka, že byla dodržena smlouva s FNM ČR. Jen v ojedinělých případech jsou auditorem uvedeny konkrétní kontrolované údaje.

Vzhledem k tomu, že v některých případech nesouhlasí ani auditorem uvedené číselné údaje v auditorské a výroční zprávě, považujeme za nezbytné apelovat na nadace, aby v budoucnu věnovaly větší pozornost uzavírání smluv s auditory a pregnantně formulovaly zadání.

7. Závěry

Následující body vyjadřují stanovisko Výboru jako zpracovatele Hodnotící informace k výše prezentovaným zjištěním:

- NIF v průběhu uplynulých pěti letech úspěšně plnil a nadále plní svůj účel. NIF, jako jedinečné opatření v rámci transformujících se zemí střední a východní Evropy, se stal důležitým zdrojem ekonomické stability nadací a výnosy z něj významným zdrojem příjmů ostatních nestátních neziskových organizací.
- Hospodaření s **2.297.119.000 Kč** z finančních prostředků kategorie NIF, o jejichž rozdělení nadacím bylo dosud rozhodnuto, je uspokojivé. Finanční prostředky jsou investovány konzervativně, výnosy z nich jsou pravidelně rozdělovány třetím subjektům a část výnosu použitá pro vlastní spotřebu nadací se pohybuje pod povoleným limitem.

- Nedostatky, které jsou opakovaně zjišťovány, mají zdroj především v nízké roli, kterou nadace přikládají formálním požadavkům, zejména požadavkům na povinnosti spojené s publikací, obsahem a transparentností výroční zprávy, a dále v nejasnostech ve výkladu smluv, na jejichž základě je NIF rozdělován. Rada požaduje od FNM ČR komplexní kontrolu nadací, které porušují smluvní povinnosti, požaduje zjištěné nedostatky postihovat přiměřenými sankcemi a současně navrhuje odstranit nejistoty týkající se povinností nadací pomocí dodatků ke smlouvám.
- Požadavek „na samostatně provedený audit hospodaření s výnosy“, plynoucí ze smlouvy nadací – příjemců příspěvku z NIF s FNM ČR, je třeba považovat za požadavek na zpracování Zprávy auditora pro zvláštní účely podle auditorské směrnice Komory auditorů České republiky č. 14.
- V souvislosti s připravovaným ukončením činnosti FNM ČR, který je smluvním partnerem příjemců NIF, je žádoucí připravit novelu zákona o nadacích a nadačních fondech, která by zakotvila povinnosti nadací a jejich kontroly přímo do tohoto zákona.